

Mi legyen a trolibuszokkal?

A közlekedési szakembereket régóta foglalkoztatja a kérdés: mi legyen a trolibuszokkal? Megszüntessék, vagy sem? A trolis sorsáról nem könnyű dönteni, mert sok jó tulajdonságuk van: zajtalanul járnak, nem szennyeznek a levegőt, karbantartásuk egyszerű. Viszont sok esetben leszakadnak a felsővezetékhez, amiatt a forgalom megbénul. A budapesti tömegközlekedésben a trolis még sokáig részt vesznek, de új vonalakat már nem létesítenek.

A jövő közlekedése azonban — a trolibuszok kedvező adottságait is figyelembe véve — felsővezeték nélküli járműveket követel. Annyi biztos, hogy az újfajta négykerekeű elektromos meghajtásúak lesznek. Az elkövetkezendő időszak új járműve most van születőben. A villamosipari kutató-

intézet ugyanis jelenleg egy vegyes üzemű, úgynevezett „hibrid autóbusz” prototípusának előállítását vizsgálja. Az autóbusz belsőégésű, és elektromos energiával is üzemel. (MTI)

Táborozás

A Zánka és Akali között épülő balatoni úttörővárosban, ahol a csaknem 500 millió forintos beruházás 65 százalékával elkészültek, idén, sorrendben már harmadszor kezdődik meg a nyári táborozás. Az ünnepélyes zászlófelvonáshoz vasárnap délelőtt az idei első turnus 760 úttörője sorakozott fel.

A könyvsorsjáték nyereményei

Az Állami Könyvterjesztő Vállalat XXXVI. könyvsorsjátékának nyereményeit vasárnap Budapesten, a Liszt Ferenc téri könyvklubban húzták ki.

A főbb nyeremények a következők:

XI. osztály	1189 szám	Moszkvics gépkocsi
XIII. osztály	7160 szám	Szíria—Libanon utazás
V. osztály	13789 szám	10 000 forintos vásárlási utalvány
III. osztály	8978 szám	Udülös Alexandriában
II. osztály	3229 szám	5000 forintos vásárlási utalvány
IV. osztály	9608 szám	Napospárt—Isztambul üdülés
V. osztály	13685 szám	5000 forintos vásárlási utalvány
I. osztály	3551 szám	Tátral üdülés
III. osztály	8409 szám	3000 forintos vásárlási utalvány
VIII. osztály	671 szám	Leningrádi út
IX. osztály	8599 szám	Kijev—Moszkva utazás
IX. osztály	4738 szám	Erdélyi körút
XIV. osztály	633 szám	Berlin—Potsdam út
VI. osztály	10792 szám	Udülös a Gylikos-tónál
VI. osztály	9385 szám	Udülös Porecsben

Az utazások általában egy személy részére, egy heti időtartamra szólnak. Ezenkívül számos könyvnyereményt is sorsoltak. A kihúzott sorsjegyek számai megtekinthetők és beválthatók június 27-től a könyvesboltokban. (MTI)

A korszerűbb színházért

Összefoglalót mely lélegzettel és meggyőződéssel illik papírra vetni. Levegő az elszántsághoz, meggyőződéshöz tárgylagosságához nélkülözhetetlen, bár mindez kevés lehet, ha a körülmények szorító gyűrűjében az ember kifogy a szuszából, s tanácstalanul mered a tényekre. Mi lehet az oka, hogy a Szegei Nemzeti Színház évadvégi mérlegét most már rendszeresen úgy szoktuk megvonni, ahogy a versekben visszatér egy-egy refrén: az opera hagyományosan magas szintű művészi eredményei mellett a próza változatlanul keresi a felzárkózást. S bár a gyökerek mélyebb talajba ereszkednek, mégis azt hisszük, a múlt boncolgatásával, a prózai társulat munkáját hosszú évek óta kikezdő viszonyok és polémiák föllemegésével most semmire sem megyünk. Tények bizonyítják: az utóbbi esztendőben valamilyen szempontból mindig átmeneti periódusban volt a próza, nemcsak azóta, hogy a kamaraszínház 1969 nyarán bezárták. S talán ennek következtében alakult ki olyan helyzet, immár huzamosan, hogy a külső szemlélő képzetlen volt áttekinthető a prózai társulat munkáját. Egy-egy évadról értékelést írni, summás véleményt mondani a kötéltáncos bátorsága, a léggömbborotváló fortélya nélkül lassan lehetetlennek látszott, a ravaszul csoportosított szempontok pedig kényszerű megalkuvásokhoz vezettek.

Hanem, látvány a múlt, s azzal a velünk született optimizmussal várjuk a holnapot, amivel semmiféle kultúrát (színházat meg különösképpen) sem érdemes csinálni. Szegeden végre színházat, jó színházat kell teremteni, s amikor ilyen kategorikus óhajt fogalmazunk meg, a prózára gondolunk, itt szorít a cipő! A napokban lezajlott évadzáró társulati ülés biztató a jövőre, s jöllehet egyetlen beszámoló önmagában nem oszlatja el a színházszertető közönség aggályait, azért lényeges kérdések tisztázásához segít. Ami a legfontosabb: a próza körülhatárolhatóan konkrét, határozott profíllt kap. A társulati ülés után hosszasan beszélgettem Giricz Máttyás igazgatóval,

aki megerősítette: *társadalmi problémákat boncolgató, az emberi felelősség, a szabadság és szükségesség kérdéseit felvető, eleven, korszerű, mai színházat akarunk*. Törekvésük kijelöli a műsorpolitikát, de különösen hat a választott darabok megtervezésére, a rendezés koncepciójától a díszleteken át a színészi játékig. Giricz Máttyás persze indokolt és természetes önértékeléssel már ilyenek láta visszamenően is az elmúlt évadot, s miközben kondéztelenül föltárta a sikertelenségeket, makacsul állította, nincs más választás, mint tovább járni a társadalmi mondandójú színház útját. A rendező nem érheti be a kiválasztott művek magyarázó-irodalmi tolmácsolásával, differenciáltabb feladatokat kell megoldania: közvetlen partnereivel, de az egész társulati kollektívával együtt kell vállalnia a széles látókörű, mában gondolkodó és manák felelő, eszméi határozottságú, elhivatott színjátszás profilját. Odáig konkretizálva, hogy például a díszlettervező ne színhelyet, de a maga sajátos képzőművészeti eszközeivel, képességeivel és fantáziájával *játékteret* teremtsen, költőien sugározza a mű szellemét — ugyanakkor kérdőjelet is hagyva a színpadon: ne játssza el a színészek helyett az előadást, inkább inspiráljon. Hasonlóképpen a jelmeztervezővel szembeni elvárásuk sem lehet más, mint a dramaturgia szellemében gondolkodó, anyagszerűségében céltas utalásokat adni: *színházi partnereknek*, tehát a társalkotóknak és a játékba bekapcsolt közönségnek egyaránt. Giricz Máttyás konokul hisz a művészi produktumok egységiségében és megismételhetőségében, ideálja a hasonlítatlanul egyszerű előadás, valamint ezzel összefüggésben a szigorú színházszertűség. Így, azt is tudomásul kell vennie, hogy nem lesz könnyű dolga azzal a közönséggel, melyet még erősen kötnek a naturalisztikus hagyományok és emlékek, mely közönség szívességben gondolkodik az irodalom szférájában, mint a színházban, hajlamos viszakérni a valamikor látott vagy olvasásban megálmodott irodalom úgynevezett eredetiségét, semmint vállalni estéről estére a felhőtlen szórakozás helyébe kínált nehezebb szellemi torna kockázatát. Eppen ezért a színháznak csak nagyon körültekintően és átgondoltan szabad párbajozni a konvenciókkal, mert a kísérletezés lehetőségeinek határait végső fokon mégis a közönség rajzolja körül. Megnyugtató ugyanakkor, hogy a színház vezetősége úgy hirdeti korszerű szemléletet, hogy nem akarja önkényesen leszűkíteni a programok választható-

ságának körét. Felvettem Giricz Máttyásnak, hogy Szegeden hosszú évek óta nem játszottak például Schillert, Victor Hugót, Ibsent, Pirandellót, Lorciát, Gorkijt (hogy csak a legnélkülözhetetlenebb világszínpad szerzőkből említsék), görög klasszikusokat is csak most; a szocialista dráma, sőt a mai magyar dráma is rendszeresen hiányzik nálunk — és egyetértettünk abban, akad pótolni való, amihez viszont nem egyetlen szezon, de öt vagy tíz is kevés. A most befejeződött évadban 187 bemutatót tartottak az országban, 42 magyar darabot, szinte minden negyediket. Szegeden a legutóbbi szezonban ebből mindössze a Például Caius ment, s ugyancsak példának említeném a korábbi évek egyik furcsa tüneményét: a dramaturgként itt dolgozó Karinthy Ferencnek, miközben a magyar színpadoktól Amerikáig játszották darabjait, egyetlen művét sem vették elő.

De tényleg hagyjuk a múltat. Ha eddig előadásokban, egymástól elválasztott, hol sikeres, hol kevésbé sikeres, de mindenképpen külön-külön produkciókban láttuk és fogadtuk el a színházat, most *folyamatra*, azonos koncepcióba ágyazott előadások sorozatára tervezik. A különbség — ami egyelőre még áhított program, s mint ilyen, bizalommal fogadható — egyértelmű. Azon az ösvényen, ahol most elindulnak a színházak, sok tövis terem. Mert (hogy csak valamit jelezzünk belőlük) a hagyományos stílusban — nevezük úgy: *naturális eszközökkel* — eljátszott daraboknál a színházainkban sajnos megszokott majdnem kész produkció is általában sikeres, a kész látzatát adja — ugyanakkor a komplikáltabb, áttételesebb, saját mondandót korszerűen megjelenítő, saját eszmeiséget sugalmazó előadás precízebb kidolgozást, elmélyültebb műhelyt, tartósabb előkészületeket kíván. Különben a kísérlet könnyen dilettáns közönségbe süllyedhet. Ehhez a huzamosabb felkészüléshez pedig — tudja ezt nagyon jól a színház igazgatója is — pillanatnyilag nem teljenek a feltételek. Nincs például próbatermék a színházban, az elmúlt szezonban egy-egy előadást általában 13—26 próbával állítottak színre. Hol készülnek majd fel az igényesebb feladatokra, melyeket az előzetes műsorterv máris szemléletesen tükröz? Mert ha egyszer beszélünk róla és elhatározzuk, hogy a színvonalat javítani kell — a feltételek javításáról sem szabad megfeledkezni.

Nikolényi István

Bő választék

KÉPERNYŐ

A gyerekektől senki sem várhatja el, hogy maguk válogassák meg, mit néznek a tévében. Ezért nagy a felelőssége a gyerekműsorok készítőinek is, a szülőkné is. Az az utóbbi időben tapasztalható törekvés, amely minden korosztály számára „saját” műsort igyekszik teremteni, nem dicsérhető eléggé. Nagyon jó az is, hogy legtöbbször már a műsorközvetítésből kiderül, hány éves nézőkre számítanak az alkotók, vagy ha nem, hát a műsorban feltétlenül elmondják. A szülők pedig nyugodt szívvel ültetik a készülék elé óvodás gyerekeiket mondjuk a Zsebtévé, a Tizen Tüliak Társasága megtekintésére. És mert — felmérések szerint — maguk ritkán nézik ezeket együtt a gyerekekkel, tulajdonképpen egészen a műsor készítő nyakába szakad a felelősség.

Sok-sok sikeres gyermekműsor bizonyítja, hogy ennek teljes tudatában végzik munkájukat. A két műsorból ilyen volt például a Zsebtévé, vagy Vargha Balázs *Fabulája*. Előbbi a kicsik szórakoztatására, utóbbi a nagyobbak épülésére változtatatosan és célszerűen használt fel olyan formákat, eszközöket, módszereket, amelyeket csak a tévében lehet használni. A *Papírsarkány* viszont (amelynek elmúlt heti előadásában a szegedi Rózsa Ferenc iskola tanulója olyan szép sarkányokat ergettek a Tisza-parton) — megfáradt. Értelmes, hasznos célok érdekében hívták életre, de talán itt az ideje valamit újat kitalálni a tarka farkú sarkányok helyett. Mint értesültünk, országseret lezajlottak a sarkányversenyek, bizonyára legtöbb helyen a tévébeli biztatások hatására. Ez szép eredmény, de nem indokolja az unalmas, érdektelen, kényszeredett párbeszéd folytatását. Ez Bodrogi Gyula és a gyerekek között zajlik, a stúdióban. Nem velük van baj (ők továbbra is megpróbálnak kedvesek és közvetlenek lenni), hanem azzal, hogy elfogyott a mondani-valójuk, és mégis beszélgetik őket.

Könnyebb dolguk van-e az ifjúsági műsorok készítőinek? A tizen- és huszonevesek önállóan válogatnak, viszont a legjobb szemű kritikuskok. Ez a korosztály „kapott” a héten slágerlistát, a VIT-vetélkedő eredményhír-

Liebmann Béla felvétele

Szegedi főiskolások a kamera előtt: Balogh László és Drozdik Mária

detését, klubmúsort, két filmbeszámolót egyetemi-főiskolai eseményekről (nem beszélve most a „felnőtt” műsorokról, amelyeket természetesen ki-ki érdeklődése szerint néz meg, és nem mert korosztályának ajánlott.) A felsoroltak többsége hamisítatlan nyári szórakoztató program. Az a Slágerparádé, és jó, hogy van. Igaz, szívesen hallanánk időnként új számokat is, sok mindent viszont nem tehetünk: a szavazók újra és újra jól megismert kedvenceiket kérik. Kellemes meglepetés volt a VIT-vetélkedő záróműsora. A rossz emlékü sorozat végére friss, fiatalos, látványos, valóban szórakoztató adás sikeredett. Erdemes és aktuális a *Klubról klubra* című új sorozat, amely az ország különböző helységeinek ifjúsági klubjait mutatja be. A helyi tapasztalatok, módszerek és formák megismerése kinek-kinek új ötleteket és lendületet adhat. Csakúgy, mint a Veszprémi Egyetemi Napok eseményei — más városok egyetemistáinak. Kár, hogy a 3 napos diákuralom felszabadult hangulatát a „túl jól” szerkesztett film-tudósítás nem tudta eléggé érzékeltetni.

Annál jobban sikerült viszont a pedagógusjelöltek szegedi találkozójáról készült összeállítás. A részletes, sokszínű, tartalmas beszámoló árnyalt képet adott az ország leendő pedagógusainak munkájáról, eredményeiről, gondjaikról-gondolataikról. A szegedi találkozó szinte minden jelentős eseményén ott voltak a ka-

merák, okosan, felelősen „nyilatkoztak” a tanárjelöltek. A változatos helyszínek pedig — mintegy ráadásaként — a városról is hangulatos, vonzó képet adtak a műsor vezetői.

Sulyok Erzsébet

Miniországban

Tenisznek, labdázni, játszani a képzeletbeli tengerparton az ifjúsági találkozóra összesereglett vendégek. A besötétedést a szentjánosbogárak megjelenése jelzi, a szálloda előtt pedig felsorakozik a személyzet, hogy fogadják a miniországi VIT-vendégeit. Ezekkel a képekkel kezdődik a Juhász Gyula művelődési központ balettszínházának előadása, amelynek címe: „Ifjúsági találkozó VIT Miniországban”.

A sok ötlettel összeállított kétfelvonásos játékban, amelyet vasárnap délelőtt a Szegei Nemzeti Színházban mutattak be, az iskola valamennyi növendéke (mintegy 150-en) szerepelt. A keretjáték — a miniországi VIT-re való készülődés — jó vezetője volt az igazi produkciónak. Oldott légtérben — természetesen már itt is szűp mozgással — játszottak a gyerekek, és csak ezután következett a tulajdonképpeni vizsgaelőadás: a képzelt ifjúsági találkozó táncfesztiválja.

A balettszínház idej vizsgaelőadás nemcsak az ötletes keretjáték (szöveget írta és zenéjét összeállította: Markó Leó) miatt aratott nagy sikert. A nagyrészt szülőkből álló közönség elsősorban a táncfesztivál sok munkájáról és tehetségéről árulkodó számait jutalmazta tapssal. A különböző népek táncain kívül a dezesszbalettel tanuló növendékek számait is ebben a részben láthatták.

A nagy múltú iskola (a vasárnapi volt a 18. vizsgaelőadás) vezetője M. Kádár Andrea. Sok éves jó munkájának eredménye az évi vizsgaelőadások nagy sikere, és az is, hogy a legtehetségebbek színházaknál is megállják a helyüket. Az intézetben folyó oktatás célja azonban nem a művészképzés, hanem a gyerekek mozgáskultúrájának fejlesztése. A vasárnapi előadás színvonalas produkció ennek a munkának jó eredményeiről tanúsítottak.

S. E.

Iván napján...

„Jules napkénf” tartják számon Borsod megye egyes részein június 24-ét, Iván napját. Ez alkalommal több településen felelevenítették az ősi népszokásokat. Az abaúji részeken és az emplényi hegyvidékek völgyeiben települt úgynevezett hegyközi falvakban Iván-nap előestéjén a legények a község négy „sarkán” egy-egy sudár, zöldellő nyár- vagy nyírfa állítottak. Régen a

vetések ártó szellemét akarták így távol tartani a hártártól, ma azt jelzik, hogy a falvak miként gyarapodnak. A palócok lakta Domaháza és Kissikátor községekben hajdan kovát és acélt dobtak a szoba közepére, hogy a szárazságot és a tüzet elkerüljék. A régi hagyomány új formájaként a lányok udvarlójuknak ezen a napon öngyújtót ajándékoznak.